No. 62. 1844.

BREDASCHE COURANT

Staat-, Letterkundig en Wetenschappelijk

NIEUWS-BLAD.

WOENSDAG 29 MEI.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 25sten Mei.

De kamer der pairs heeft eindelijk, na eene discussie die zeven en twintig dagen geduurd heeft, haren moeijelijken arbeid met de vaststelling eener wet op het middelbaar onderwijs, ten einde gebragt, en het ontwerp van het gouvernement, zoo als het door de commissie van onderzoek en door de kamer zelve in den loop der beraadslagingen gewijzigd was, gisteren met eene meerderheid van 85 tegen 51 stemmen aangenomen.

Aan het slot der zitting van eergisteren, heeft de kamer het art. 30 betrekkelijk de kleine seminarien aangenomen, nadat een amendement van den heer *Persil*, nopens het toezigt over die gestichten, verworpen was geworden. Het Art. houdt nu, dat de kweekelingen der bedoelde gestichten toegelaten zullen worden tot de examina voor het baccalaureaat-ès-lettres, en het gewoon diploma zullen kunnen bekomen op vertoon van een certificaat, door den directeur der inrigting afgegeven, dat zij gedurende twee jaren den cursus in de rhetorica en wijsbegeerte op gezegde scholen hebben bijgewoond, en dat die cursussen gegeven werden door meesters welke de bij de wet geëischte bevoegdheid hadden.

In de zitting van gisteren zijn de laatste artikelen der wet aangenomen, waarbij de heer *Barthelemy* ten slotte nog eene lange rede gehouden heeft en zich in algemeene beschouwingen tegen de universiteit verdiept heeft, doch welke aanmerkingen zoo door den minister [illegible] gelaten.

Het ministerieel morgenblad, het *Journal des Débats*, laat zich over den uitslag der stemming als volgt uit:

„Eene groote minderheid heeft zich tegen de aanneming verklaard. Wij weten niet hoe de partij der geestelijkheid bij de geheime stemming gestemd heeft, maar voorzeker heeft niet zij die aanzienlijke minderheid uitgemaakt. Het groot getal zwarte ballen moet men vooral toeschrijven aan de artikelen betrekkelijk de kleine seminariën gisteren door de kamer aangenomen. Het is eene veelbeteekenende protestatie. Het amendement over het programma van het baccalaureaat was reeds, zoo niet een wezentlijke slag aan de universiteit in hare chefs en vertegenwoordigers toegebragt, ten minste eene betreurenswaardige concessie aan de vooroordeelen en den haat harer belasteraars gedaan. Een tweede schok is nog geduchter geweest. Door aan de akademische en den koninklijken raad alle disciplinaire beheer te ontnemen over de bijzondere etablissementen van onderwijs, ried het door de commissie geamendeerde wetsontwerp met der daad de grondslagen onzer administrative organisatie in zake van het onderwijs aan. De derde stemming heeft de maat der concessiën vol gemeten. De verandering der kleine seminariën in volledige instituten van onderwijs en de verwerping van het amendement des heeren *Persil* nopens het toezigt over die etablissementen, hebben vele pairs moeten doen besluiten, om tegen het ontwerp van wet te stemmen, vooral na de hevigheid en de openbare verklaringen door de partij der geestelijkheid gedaan; en zoo doende kan men zich de 51 stemmen tegen de wet verklaren.”

— De kamer der gedeputeerden heeft gisteren het ontwerp betrekkelijk den spoorweg van Nimes naar Montpellier met 190 tegen 60 stemmen aangenomen.

— De Prins *van Joinville* is naar Compiègne vertrokken. Naar men wil, zou zulks als een bewijs van ongenade zijn te beschouwen en de Prins aldaar voor eene maand arrest hebben.

Een dagblad verzekert voorts, dat de minister *Guizot* pogingen zou hebben aangewend, om van den Prins eenige terugtrekking of althans wijzigingen zijner nota te erlangen. Hierin niet geslaagd zijnde, zou de minister voornemens zijn, in de de kamer zich tegen de nota en den schrijver uit te laten. Men houdt dit berigt echter voor onwaar, althans wat dit laatste betreft, daar een minister toch bezwaarlijk zich opentlijk tegen een zoon des Konings zal uitlaten.

— De *Moniteur* deelt mede, dat de graaf *Victor Hugo* gisteren ten hove is toegelaten. Het was nog niet bekend, dat deze beroemde schrijver tot graaf was verheven.

— In het Odéon alhier heeft men eene vertaling van de *Antigone* en *Sophocles* ten tooneele gevoerd, waarbij geene kosten en moeiten zijn gespaard, om alles, even als zulks te Berlijn geschied is, zoo in te rigten als bij het oude tooneel bij de Grieken. Deze eerste voorstelling is door eene talrijke menigte bezocht.

— De gouverneur van Algerie maarschalk *Bugeaud* heeft een rapport aan den minister van oorlog gezonden over een gevecht, dat een deel der kolonne onder zijne bevelen, den 12den Mei geleverd heeft tegen omtrent 10000 à 12000 door *Ben Salem* bijeenverzamelde Kabaylen in de omstreken van Dellys. De vijand had een verlies van 350 dooden gehad en was op de vlugt geslagen, dat der Franschen bedroeg 3 gesneuvelden en 20 gekwetsten. De maarschalk wilde Dellys in bezit houden en versterken, en had den kapitein *Perigot* van de inlandsche tirailleurs tot kommandant der plaats benoemd.

Tijdingen uit het westen van Algerie houden, dat de generaal *Lamoricière* een nieuwen militairen post te Lamarna had gevestigd, om de grenzen van Marokko gade te slaan; er waren nota's tusschen dien generaal en de marokkaansche autoriteiten gewisseld.

— De tijdingen uit Zwitserland zijn zeer noodlottig; de burgeroorlog woedt met al zijne verschrikkelijkheden in het kanton Wallis, waar de democratische partij geheel het onderspit moet delven voor hare tegenstanders. Zie hier [illegible]

„*Lausanne, den 20sten Mei, op den middag.*

„De Neder-Walliserlanders trekken terug. Ardon is dezen morgen te acht uren door die van Opper-Wallis, die veel sterker zijn in getal en wapenen, bemagtigd geworden. Talrijke kolonnen zijn op zekere hoogte door het gebergte getrokken, terwijl de voornaamste kolonne de vlakte hield. De kolonne van *Joris* en *Barman* (van Neder-Wallis) is op Riddes teruggetrokken; zij heeft de brug over de Rhone bij die plaats afgebroken, en trekt terug op den weg van Riddes naar Martigny. De aftogt gaat geregeld; mogelijk komen die van Opper-Wallis heden avond nog te Martigny, alhoewel de bruggen afgebroken zijn. Aan beide zijden zijn verscheidene dooden; de Opper-Wallisers maken zich aan de schromelijkste verwoesting schuldig.”

„*Des avonds van den 20sten.*

„De Opper-Wallisers komen dezen avond te Martigny; het veel zwakkere jeugdige Zwitserland wijkt terug, alhoewel, naar men zegt, met orde. De overwinnende troepen doen alles te wapen loopen en zijn buiten het wettig gezag. — Ten einde op alle gebeurtenissen voorbereid te zijn heeft de staatsraad van het kanton Waadtland besloten de beide federative bataillons op te roepen, eene kompagnie artillerie en het bataillon van Vevey.”

„*St. Maurice (Neder-Wallis) 21 Mei.*

„De liberale kolonne van de heeren *Barman* en *Joris*, die gisteren avond op Martigny was teruggetrokken, is dezen morgen op St. Maurice teruggetogen. Aan de brug van Trient werd zij aangevallen door 400 bewoners van Salvon, aanhangers der partij van Opper-Wallis. Er is een zeer levendig gevecht ontstaan van de brug van Trient af tot aan la Balmaz. Men zegt dat er 25 à 30 man gebleven zijn. Een gedeelte der kolonne van het jeugdig Zwitserland, is op St. Maurice afgetrokken; het ander, zegt men, op Martigny. Sommigen zeggen dat de heer *Joris* krijgsgevangen is gemaakt; anderen, dat hij zich met een gedeelte der kolonne in 't gebergte ge[illegible] heeft. Het jeugdig Zwitserland heeft op den aftogt het [illegible] Vernayes, nabij de plaats van 't gevecht, in brand gestoken. De gekwetsten zijn te Lavey gebragt.”

In een later berigt wordt gezegd, dat een deel der geslagenen het ontkomen is, door onder een hevig vuur door het water te baden; de anderen waren weder naar Martigny teruggegaan, doch van alle zijden omringd, zoodat weinigen het zouden ontkomen zijn. De chefs *Joris* en *Barman*, die men zeide gevangen te zijn genomen,

waren ontkomen; een drietal anderen waren gesneuveld en hunne lijken deerlijk verminkt. Van weêrszijden schijnen er veel gruwelen te worden gepleegd.

— Ter beurze van heden (24 *Mei*) waren genoteerd: 5 pCt. 122,9⅝; 3 pCt. 84,90; Nap. r. 103; Spanje 32; 3 pCt. 35⅝; Rom. L. 104½.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 26sten Mei.

Bij besluit van den 20 dezer, heeft Zijne Majesteit goedgevonden tot burgemeester der gemeente Waalre, in plaats van wijlen *S. de Vries*, te benoemen *B. Bynen*; tot burgemeester en secretaris der gemeente Dommelen, in plaats van gezegden *S. de Vries*, *E. Keunen*; tot burgemeester der gemeente Giessen, in plaats van wijlen *J. H. van Ouwerkerk*, *P. van Eeten*, assessor aldaar; tot secretaris der gemeente Bleiswijk en Moerkapelle, in plaats van wijlen *J. F. van Waning*, *W. H. Vogel*, burgemeester aldaar, en zulks ten einde die beide functien gelijktijdig te bekleeden.

— Bij koninklijk besluit van den 22sten Mei 1844, n°. 74, is aan jhr. *C. P. de Senarclens de Grancy* een eervol ontslag verleend als ontvanger der directe belastingen en accijnsen te Engelen (Noord-Braband), en in deszelfs plaats benoemd de Heer *W. D. van Gogh*, voormaals vrijwillig bij de artillerie, thans landmeter voor de kantoordienst aan de bewaring der hypotheken en het kadaster te Assen.

— In de *memorie van toelichting*, behoorende bij het ontwerp tot aflossing en verwisseling van nationale schuld, in de zitting der Tweede Kamer van de Staten-Generaal ll. vrijdag aangeboden, wordt in den aanhef gezegd:

» Sinds lang was de Regering voornemens, de openbare uitgaven te verminderen, door middel van eene rente-besparing, te verkrijgen door de vrijwillige conversie van een daarvoor vatbaar gedeelte der staatsschuld. Ook aan de Staten-Generaal is zoodanige maatregel wenschelijk voorgekomen.

» Dezelve maakt een belangrijk deel uit van het stelsel, beraamd tot herstel van het evenwigt tusschen de ontvangsten en uitgaven van den Staat. Thans, nu Nederland, op eene even merkwaardige als eervolle wijs, met de daad getoond heeft, wat het veil heeft voor het behoud van het staatscrediet, schijnt het oogenblik daar te zijn, voor eene vermindering van de renten der openbare schuld, waarbij aan de schuldeischers tevens de aflossing van het kapitaal wordt aangeboden.

» Eene nieuwe toekomst schijnt zich te openen voor 's lands financien. men zich, bij het voordragen der daartoe betrekkelijke wetten, kon voorstellen.

» Wat den achterstand van 1840 en vroegere jaren betreft, laat het zich aanzien, dat de middelen, tot dekking aangewezen, daartoe voldoende zullen zijn, ofschoon nog niet met zekerheid te bepalen is, of dezelve een aanmerkelijk overschot zullen opleveren.

» De tekorten van de jaren 1841, 1842 en 1843, bij de laatste wettelijke regeling derzelve aangenomen op *f* 17,152,800, zullen aanmerkelijk minder bedragen.

» In de eerste plaats is, bij de definitive sluiting der koloniale rekening over 1843, gebleken, dat de bijdragen uit de Overzeesche Bezittingen, over dat jaar, ruim één millioen meer zullen bedragen dan men had berekend. In de tweede plaats, brengt de thans bekende afsluiting der staatsrekening over het jaar 1842 mede, dat de werkelijke uitgaven over dat jaar ruim een millioen gulden beneden de vóór de verschillende hoofdstukken der begrooting mitsgaders voor onvoorziene uitgaven toegestane sommen zijn gebleven.

» De vooruitzigten voor de loopende dienst zijn niet ongunstig.

» Men mag zonder overdrijving aannemen, dat in 1844 de bijdragen uit de geldmiddelen der Overzeesche Bezittingen hooger zullen zijn, dan bij de raming der middelen voorloopig is in bate gebragt, zoodat de meerdere uitgaaf door de werken aan het kanaal van Terneuzen noodzakelijk geworden, daardoor ruim gedekt zal zijn. Het laat zich derhalve aanzien, dat ook dan wanneer de staatsuitgaven het bij de verschillende hoofdstukken der begrooting bepaalde *maximum* mogten bereiken, voor het jaar 1844 evenwel, tot dekking van die uitgaven niet meerder en waarschijnlijk minder dan men zich had voorgesteld, uit de opbrengst der vrijwillige leening zal behoeven te worden afgezonderd. De grondslagen van het staatscrediet derhalve, bij eenen merkelijken vooruitgang in de staatsinkomsten, gevestigd zijnde, mag men aannemen, dat, van deze zijde bezien, het oogenblik allezins gunstig is, om tot den lang gewenschten maatregel eener besparing op de renten over te gaan. En wat de geldmarkt aangaat, de toestand van deze is van dien aard, dat vermindering der renten van zelve uit den prijs der interessen schijnt voort te vloeijen.»

Voorts wordt, onder anderen, nog gezegd:

» In andere Rijken zijn, trouwens, maatregelen van gelijken aard reeds daargesteld of voor de uitvoering rijp. De fondsen van andere Staten hebben eene hoogte bereikt, welke het werkelijk genot der renten beneden derzelver nominaal cijfer doet dalen. Men behoeft dan ook niet te vreezen, dat eene vermindering der renten van de staatsschuld de Nederlandsche kapitalisten zal bewegen, hunne gelden in vreemde fondsen over te plaatsen. Wars van al wat groote schokken, waar die te vermijden zijn, zou kunnen veroorzaken, koestert men het voornemen, om de rentevermindering op eene voorzigtige en geleidelijke wijze uit te voeren. Ook hierdoor zal het gevaar van verplaatsing van kapitalen worden afgewend.

» Bij conversie-maatregelen moet, zoo veel mogelijk, het belang der toekomst in het oog gehouden en vermeden worden de bovenmatige vergrooting van het kapitaal der schuld. Tot zoodanige vermeerdering behoort nimmer te worden overgegaan, dan bij onvermijdelijke noodzakelijkheid.

» In het afgeloopen jaar oordeelde de Regering, dat die noodzakelijkheid aanwezig was; thans geloofde zij, dat, onder veranderde omstandigheden, eene vrijwillige renteverminderin met hoop op goeden uitslag kan worden ondernomen, zonder daarbij het lokaas eener aanzienlijke kapitaalsvermeerdering te voegen.

» Die vooronderstelling echter kon op geene andere wijs tot zekerheid gebragt worden, dan door het aan de beurs vestigen van een 4 pCts. fonds, en door het bepalen voor dat fonds van eenen zoodanigen prijs, dat latere uitgiffen allengs tegen hoogeren prijs plaats konden hebben; zoodat men van de zijde der beurs op diens medewerking zou kunnen rekenen, voor het welgelukken van maatregelen als deze zoo zeer wenschelijk.

» De Regering bevond zich in de gelukkige gelegenheid om, voor dat zij eene wettelijke bepaling voordroeg, eene proeve omtrent de daarstelling van een zoodanig fonds te nemen en tevens den grondslag te leggen tot het welslagen der verdere maatregelen, welke zij in het algemeen belang aan de goedkeuring der Staten-Generaal verlangde te onderwerpen. Zij heeft met dit doel gebruik gemaakt van de bestaande bevoegdheid, om een 4 pCts. fonds tegen eenen matigen prijs uit te geven, daardoor tevens eene bestemming vindende voor de groote kapitalen, welke anders onbenut in de schatkist zouden zijn gebleven, tot groot ongerijf der geldcirculatie.

» Men gelooft niet, dat er omtrent de bevoegdheid der Regering tot het nemen van dezen heilzamen en spoedvorderenden maatregel eenige redelijke twijfel kan overblijven, na inzage der verschillende wetsbepalingen, waaruit die bevoegdheid is ontleend.

» Omtrent het raadzame van den maatregel hebben sommigen, en voornamelijk de zoodanigen, die aan een 3 pCts. fonds de voorkeur gaven boven een 4 pCts., bedenkingen geopperd.

» Dezen meenden te kunnen zeggen, dat de prijs van het nieuwe fonds te laag gesteld was, en dat in allen gevalle de openstelling van [illegible] tegengehouden.

» De omstandigheid intusschen, dat het volle bedrag der aangebodene obligatien niet genomen is geworden, levert een voldoend bewijs op, dat de prijs door de regering niet te laag was gesteld, en heeft bevestigd, hetgeen reeds vooraf door ieder onbevooroordeelde moest erkend worden, dat op het oogenblik, waarop een 2½ pCts. fonds voor 61 pCt. en een 4½ pCts. voor 93 pCt. verhandeld werd, de prijs van een 4 pCt. fonds, omtrent welks onaflosbaarheid gedurende een bepaald tijdvak geen waarborg gegeven werd, omstreeks 94½ pCt. moest gesteld worden.

» De prijsbepaling van dit nieuwe fonds niet te laag gesteld zijnde, volgt hieruit reeds van zelf, dat de negotiatie daarvan geenen nadeeligen invloed op den prijs der fondsen van een lager rentenbedrag kon uitoefenen. Er werd van de beurs geen nieuw geld gevraagd; er had eene verwisseling van fondsen plaats, waarbij geld aan de circulatie werd teruggegeven, en die verwisseling, welke strekte om 5 pCts. fondsen, die voor geene rijzing vatbaar zijn, door 4 pCts. fondsen tot een prijs beneden pari te doen vervangen, kon wel eene gunstige, geene nadeelige uitwerking op de andere fondsen uitoefenen.

» Het terugblijven der prijzen van de 2½ en 3 pCts. fondsen, waarvan de voorloopige verschijnselen zich reeds vóór het aankondigen dezer negotiatie vertoonden, is zijn oorsprong aan niets anders verschuldigd, dan deels aan de groote aanvoeren van het achtergemelde fonds, door buitenlandsche winstnemers bewerkstelligd, zonder dat er voor een gelijk bedrag even spoedig inlandsche koopers daarvoor optraden; deels aan de realisatie van winsten door eenige zwakkere inlandsche speculanten, die zich de verwezenlijking van hunne gegronde verwachting van rijzing vroeger hadden voorgesteld, dan de aard der zaak dit gedoogde; deels aan het van tijd tot tijd ter markt brengen van kleine partijen effecten door hen, die zich de voor de groote leening benoodigde gelden moesten aanschaffen; deels aan het allengskens ter beurze komen van de 3 pCts. fondsen, waarvan de recepissen achtereenvolgende geleverd werden; deels, eindelijk, aan het gemis, dat de geld-circulatie ondervinden moest, door het aanzienlijk bedrag der in de vrijwillige leening en bijdrage gestorte en in 's Rijks schatkist berustende gelden.

» Uit dit laatste oogpunt moest deze negotiatie, in verband met de te gelijker tijd aangekondigde aflossing van 5 pCts. schuldbrieven, veeleer gunstig op den prijs der andere fondsen werken, en de Regering houdt zich overtuigd, dat zulks het geval geweest is, in dien zin,

dat daardoor de daling, die uit de aangevoerde redenen moest ontstaan, geleenigd is geworden.

»Waarom is het nieuwe 4 pCts. fonds niet nu reeds aanmerkelijk in prijs gestegen? en waarom houdt die prijs zich op dezelfde hoogte, dan eens op, dan een weinig boven den prijs der uitgifte?

»De genomen maatregel derhalve heeft niet die gevolgen gehad noch kunnen hebben, welke enkelen daaraan, uit voorliefde voor een ander fonds, zouden wenschen toe te schrijven.

»Dezelve zal en moet een juist tegenovergesteld gevolg te weeg brengen.

»Wat daarvan ook zijn mege, de afloop der negotiatie moet strekken om de wenschen der Regering te voldoen. De conversie is thans bereids uitgevoerd voor het bedrag van een groot derde van het Oostindische 5 pCts. fonds. Er is in den tijd van eene maand eene bezuiniging verzekerd van *f* 160,000 jaarlijksche renten, dat is nagenoeg de helft der besparing, welke boven de 35 millioen, door de volteekening van de vrijwillige leening, vastgesteld bij de wet van den 6den Maart jl., tot stand werd gebragt, zoodat men nu reeds de beoogde bezuiniging als voor een vierde gedeelte verwezentlijkt mag beschouwen; er is bovendien, tegen eenen redelijken prijs een vier pCts. fonds aan de beurs gebragt en gevestigd, en de toekomst van den conversie-maatregel schijnt geen reden tot aarzeling of vrees meer te moeten opleveren.

»Dien ten gevolge gevoelt de Regering zich dan ook thans onbezwaard, om voor te stellen, dat de nominale rente van het ter vervanging van de in te trekken 5 en 4½ pCts fondsen uit te geven fonds bepaald worde op 4 ten honderd.

»De uitgifte op renten als de plaatsing of verwisseling der Belgische schuld, zal moeten plaats hebben met openbaarheid en met vrije gelegenheid tot concurrentie, tegen klimmende prijzen, zoo dat zij, die de eisten zullen zijn om hunne gelden op die wijs aan den Staat te vertrouwen, ook de meest voordeelige voorwaarden zullen gebieden.

»Vermits bij het nieuw daar te stellen fonds de voorwaarde gevoegd wordt van niet-aflosbaarheid, gedurende acht jaren, kan er tusschen den prijs der eerst uit te geven schuldbrieven en dien, waarvoor de onlangs daargestelde 4 pCts. fondsen zijn geplaatst, eenig verschil bestaan, en vermeent men met den prijs van 95 pCt. te kunnen beginnen, indien inmiddels eene verbetering in den stand der prijzen geene verhooging van dit cijfer gedoogt. . . . .”

Naar aanleiding van deze beschouwingen wordt voorgesteld om:

1°. Aan de Regering de keuze te laten tot eene verwisseling der Belgische rente of tot tegeldemaking daarvan, een en ander op den bij de wet bepaalden voet;

2°. De nog overig zijnde 5 pCts. en 4½ pCts. fondsen achtereenvolgende te verwisselen, of af te lossen en te vernietigen, en

3°. De voor die verwisseling en aflossing gevorderde middelen te vinden door de plaatsing van inschrijvingen in een grootboek, rentende 4 ten honderd.”

— Vermoedelijk zal Z. K. H. Prins *Hendrik* aanstaanden Woensdag uit 's Gravenhage naar Vlissingen vertrekken, om van daar met de fregatten *de Rijn* en *de Jason*, en de korvet *de Snelheid*, den voorgenomen togt naar de Middellandsche zee aan te nemen.

— Met leedwezen verneemt men, dat Z. Exc. de baron *de Pelichy van Huerne*, minister voor de Roomsch-Katholijke Eeredienst, dezer dagen door eene ernstige ongesteldheid is aangetast geworden. Met genoegen echter kunnen wij hierbij voegen, dat Z. Exc. zich thans iets beter gevoelt.

— Het *Journal de la Haye* houdt het volgende berigt: »Hoezeer de Belgische bladen de daadzaken ontkend hebben, is het ons stellig bekend dat het kabinet van Londen eene krachtige en nadrukkelijke nota aan dat van Brussel toegezonden heeft, ten aanzien van het stelsel der differentiële regten, hetwelk op dit oogenblik te Brussel in beraadslaging is.

— Op den 29sten dezer zal van Harderwijk te water naar Hellevoetsluis vertrekken een detachement, sterk 180 onderofficieren en manschappen, onder bevel van den 1sten luit. *Hintzen*, begeleid door den 2den luit. *Hess*, en den officier van gezondheid 3de kl. *A. Wahl*, om op den 3den Junij aan boord van het schip *Europa*, kapit. *D. Charlau*, naar Java te worden overgevoerd.

— Den 22sten dezer heeft te Maastricht voor de arrondissements-regtbank gediend de zaak van den heer *H. Roberts*, gewezen drukker van de *Gazette du Duché de Limbourg*, aangeklaagd van laster jegens den gouverneur der provincie. Na voorlezing van de verzending der raadkamer, gaf de substituut-officier te kennen dat sedert de aanvang der procedure als schrijver van de geïncrimineerde artikelen zich had doen kennen, de heer *E. Quesne*, redacteur van het blad, waarom hij, aangezien die bekentenis eerst den 21sten voor den regter commissaris was herhaald, een uitstel van 14 dagen verzocht. De Advocaat *Michiels*, verdediger van den beklaagde *Roberts*, concludeerde, op grond dat de schrijver alsnu bekend was, tot de onmiddellijke invrijheidstelling van zijn' client, den drukker, doch het openbaar ministerie was van gevoelen, dat de regtbank op die conclusie geen acht kon slaan, zoolang de raadkamer over de verklaring van den schrijver niet beslist had, en de zaak werd na gehouden deliberatie, bij vonnis tot den 5den Junij verdaagd.

— Uit Maastricht schrijft men van den 23 Mei:

»Heden heeft het Provinciale Geregtshof van Limburg deszelfs vonnis uitgesproken, in de zaak van den Heer *Lintjens*, appellerende van een vonnis van de Arrondissements-Regtbank te Maastricht, waarbij hij tot eene gevangenisstraf van vijf jaren was veroordeeld.

Het Hof, overwegende dat in eenen constitutionelen staat, met een verantwoordelijk ministerie, het voorstellen van een raadsel, waarbij het Gouvernement betrokken wordt, niet kan worden beschouwd als eene aanranding van 's Konings waardigheid; — overwegende, dat het feit van te hebben gezegd, dat de Koning zijn eed had gebroken, niet wettig is bewezen, heeft het vonnis van de Arrondissements-Regtbank vernietigd, en den Heer *Lintjens* te dier zake van alle regtsvervolging ontslagen.

— Uit Goes schrijft men van den 18den Mei:

»Heden had in de naburige gemeente Nisse de eerste wedstrijd in het *ploegen* plaats, welke door de 7de afdeeling der Maatschappij ter bevordering van den Landbouw en Veeteelt in deze provincie, was uitgeschreven. Tien gegadigden hadden zich daartoe aangemeld, en waren ieder met hunne paarden en werktuigen reeds vroegtijdig ter bestemder plaatse; terwijl eene talrijke schare toeschouwers, waaronder vele leden der afdeeling, zich mede derwaarts hadden begeven, en daardoor van hunne belangstelling deden blijken. Als beoordeelaars waren door de afdeeling benoemd drie landbouwers (*Cornelis Goud*, uit de gemeente Hoedekenskerke, *Jacob Verburg*, van 's Heer Arendskerke, en *Jacob Traas*, van Baarland), bekend door hunne kunde in het vak, en aan welke het verdere beleid der werkzaamheden in dezen was toevertrouwd. Op een gegeven teeken ving de arbeid aan, bestaande in het ploegen van 100 roeden (1500 ellen) ter diepte van 6 duim, voor ieder der mededingers naauwkeurig afgemeten, en welke bij onderlinge loting waren toegewezen.

Binnen anderhalf uur tijds was de taak tot genoegen van alle aanwezigen volbragt, terwijl ieder ploeger getoond had voor zijne taak volkomen berekend te wezen. Daarop begaven alle aanwezigen zich naar het gemeentehuis te Nisse, waar aan de ploegers in eene afzonderlijke kamer eenige verversching werden aangeboden, terwijl de beoordeelaars inmiddels, met alle mogelijke onpartijdigheid, kunde en beleid, onderling bepaalden, aan wie de uitgeloofde prijzen behoorden te worden toegewezen. Dit oordeel, dat later de gemeene goedkeuring wegdroeg, werd vervolgens, in tegenwoordigheid der aanwezige leden, aan de verzamelde ploegers met eene gepaste toespraak bekend gemaakt, en vervolgens de premien uitgereikt, te weten:

De 1ste van *f* 20, aan *C. Vleugel*, van Wilhelminadorp;
De 2de van *f* 12, aan *J. Zuidweg*, van Nisse;
De 3de van *f* 8, aan *C. Minnaar*, van Borselen.

Het voorstel, om in plaats van geld een present in zilver van gelijke waarde te ontvangen, is later door *C. Vleugel* aangenomen, aan wien een zilveren Tabaksdoos, met toepasselijk bijschrift, zal worden ter hand gesteld.

Moge door deze eerste openbare handeling der afdeeling een nuttige en gewenschte naijver bij velen worden opgewekt. Mogt hierdoor een vruchtbaar zaad gestrooid zijn, hetwelk eenmaal rijke vruchten kan dragen!”

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag werden omgezet: Ned. 2½ pCt. 60⅞; 5 pCt. 100 tegen zest.; 3 pCt. 74⅞; Amort.-Syndic. 99 tegen zest.; Handelm. 142¼; O. Indie 4 pCt. 94½; Amh. Spoorw. 107½; Holl. dito 107; Rusland 107⅞; 4 pCt. 90 tegen zest.; Spanje 22½; dito onbep. 20¾; 3 pCt. 35½; Coupons 27¼; Grieken l. 12; Portugal 2½ pCt. te L. 46½; Braz. 82¾; Peru 17¾.

Aan het Geachte Publiek!

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij alhier gearriveerd is met zijne nieuw ingerigte Kraam, bevattende de fijnste en laatst uitgekomene

FRANSCHE GALANTERIEN EN PARFUMERIEN,

waaronder brillante voorwerpen in Porselein, allerkeurigst gewerkt; vele artikelen geschikt voor Ornamenten; ook is hij voorzien van vele soorten HANDSCHOENEN en BRETELS, beste Dames GLACÉ-HANDSCHOENEN, van 65 Cents en hooger, Heeren GLACÉ-HANDSCHOENEN, 85 en 90 Cents, beste qualiteit; zware Witlederen dito, 57½ Cent; BERLINER HANDSCHOENEN in alle kleuren, met Elastiek, 50 Cents; Katoenen Handschoenen in soorten; Halfzijden met Elastiek, 45 Cents en hooger; Geheel ZIJDEN DAMES-HANDSCHOENEN met Elastiek, 80 Cents; Zwarte Mans- Zijden dito, beste qualiteit, *f* 1,40; Bloemmandjes, nieuw model, 70 Cents; voorts eene groote partij van de beste soorten

PARFUMERIEN:

De beste Fransche Zeep, groote stukken, 14 Cents, per dozijn nog 10 pCt. minder; de fijnste en beste EAU DE COLOGNE van JOHANN MARIA FARINA, St. Julienplaats te *Keulen*, 40 Cents de flesch, per kist 10 pCt. minder; de fijnste en beste soort Pommade, 25 Cents de pot; de nieuwste soorten Odeurs, tot zeer lage prijzen; alsmede de zuivere Parel-Macassar-Olie, waarbij afgegeven wordt een eenvoudig huismiddel, onverbeterlijk om het uitvallen van het haar tegen te gaan en den groei te bevorderen, reeds bij velen met het beste gevolg bekroond.

Recommandeert zich hiermede in UEd^s. gunst, belooft door eene goede en prompte bediening alles aan te wenden om genoegen te geven.

VAN HASSELT,

Dépôthouder van Zeep en Speelkaarten *van het Verkoophuis te Amsterdam.*

NB. Staat met zijne Kraam aan de zijde van de Veemarktstraat, tegenover den Heer VAN MERM.

*** M. DE GROOT, Parfumeur, heeft de eer te berigten, dat hij is gearriveerd met eene welgesorteerde Kraam van Ingelegde Fruiten, Soja, Gember, Fransche Mostaard, Saucisses de Bologne en meer artikelen van dien aard, Eau de Cologne van *f* 1,30 tot hooger prijs de Kist; Pommade en Poeders om het Haar te doen groeijen en zwart worden, Fijne Galanterien voor Heeren en Dames, als ook brillante voorwerpen en Fijne Porseleinen. Staat met zijne Kraam tegenover den Heer VAN GENK, Goudsmid. Verzoekt ieders gunst en recommandatie.

VERPACHTING VAN 230 BUNDERS

HOOI- EN WEILANDEN.

Woensdag den 5. *Junij* 1844, des namiddags 3 uren, zal, bij B. KOENS, in de *Drie Snoeken*, te *Hardinxveld*, ten overstaan van den te *Gorinchem* residerenden Notaris G. C. VAN APPELTERE, voor het saizoen van dezen jare, om te Hooijen of te Weiden, worden VERPACHT, de extra schoone LANDEN van den hoog omkaden Buitenpolder.

1°. *Den Elsenwaard*, tusschen de *Dooymanswaard* en het *Donderzand*, langs het *Galeigat.*

2°. Den bovensten *Japenwaard*, langs de *Westkil.*

3°. *Louw Simonswaard*, tusschen de *Sneepkil*, *Houweningswater* en het *Gat van den Hengst.*

4°. *Aert-Eloijenbos*, *Grobbendonk*, *Colsterweer*, *Bijlanden* en *Marus van den Tempel*, aan de Rivier *de Merwede*, boven de *Hoogkil* over *Giessendam.*

5°. De zoogenaamde *Slikplaat*, onder *Papendrecht*, tegenover de *Groote Wiel* en het Huis *de Merwede.*

Alles in zoodanige perceelen als dezelve zullen zijn genommerd, en daags voor en op den morgen van de Verpachting op de respective Polders zullen worden aangewezen en waarvan informatie is te verkrijgen, bij den Rentmeester STERLING te *Dordrecht*, den Opziener J. KELLER te *Lage Zwaluwe*, en C. DE WIT te *Neder-Hardinxveld.*

LIBRAIRIE DE BROESE & COMP., à *BREDA.*

LOUIS XIV ET SON SIÈCLE,

HISTOIRE PITTORESQUE ET CURIEUSE DE CETTE ÉPOQUE,

PAR

ALEXANDRE DUMAS,

ILLUSTRÉE PAR LES MEILLEURS ARTISTES DE PARIS,
EDITIÉ PAR MM. J.-B. FELLENS ET L.-P. DUFOUR.

PROSPECTUS.

Il y a eu quatre grands siècles au monde: celui de Périclès, celui d'Auguste, celui de Léon X et celui de Louis XIV.

Nous avons, parmi ces quatre siècles, choisi, pour le mettre sous les yeux de nos lecteurs, nous n'osons pas dire le plus noble, le plus beau, le plus grand, quoique nous le pensions, mais le plus rapproché de notre époque, et par conséquent celui qui nous semble avoir le plus d'intérêt pour nous.

Une nouvelle manière d'écrire l'histoire a été créée; les mémoires particuliers nous ont introduits dans l'intimité des dieux de notre monarchie, et nous avons vu que ces dieux comme ceux de l'antiquité, à côté de suprêmes grandeurs, avaient bon nombre de petites faiblesses; qu'éblouissants aux yeux, quand on les regardait de loin, ils perdaient une partie de leur éclat, quand on parvenait à se glisser sous l'ombre qu'ils projetaient. Enfin, pareils à ces juges devant lesquels on conduisait les anciens Pharaons morts, et qui, après les avoir dépouillés de leur sceptre, couronnés de lierre et de leur manteau royal, les jugeaient dignes ou indignes de la sépulture, nous avons à notre tour, dans notre justice et dans notre colère, ôté la couronne, le sceptre et le manteau aux rois morts et quelquefois même aux rois vivants, et nous avons prononcé sur eux ce jugement irrévocable des trois juges antiques, qui n'était autre que le jugement de la postérité.

Peut-être Louis XIV est-il le seul qui ait encore échappé à ce jugement. Élevé trop haut par les flatteurs monarchiques, rejeté trop bas par les détracteurs révolutionnaires, proclamé sans défauts par les uns, accusé de manquer de toutes les vertus par les autres, aucun roi n'a été depuis sa mort plus tiraillé en tout sens que le grand Roi, et nul n'a dû, si le sépulcre a un écho, entendre bourdonner, dans le sommeil de la mort où il s'est endormi après le plus long règne qu'ait jamais régné un roi, plus de basses louanges et plus d'infâmes calomnies.

Eh bien! c'est le dieu qu'on avait placé sur un nuage, c'est le cadavre qu'on a traîné aux Gémonies, qu'il s'agit aujourd'hui de remettre à sa place. Ce n'est ni un panégyrique, ni un pamphlet que nous écrivons, c'est un portrait de l'homme à toutes les époques de sa vie, depuis son enfance malheureuse, jusqu'à sa vieillesse misérable, en passant par toutes les phases de joie et de douleurs, d'amour et de haine, de faiblesse et de grandeur, qui ont composé cette vie unique dans son ombre comme dans son soleil. C'est Louis XIV, dieu pour le monde, roi pour l'Europe, héros pour la France, homme pour ses maîtresses, que nous allons montrer; et, nous en sommes certains, il sortira de l'épreuve, plus vrai, plus réel, plus palpable, plus humain, plus moulé sur nature, si nous pouvons nous exprimer ainsi, qu'il n'a jamais été, soit dans l'histoire, soit sur la toile, soit en bronze. Et peut-être paraîtra-t-il plus grand, en le laissant homme au milieu des hommes, qu'il ne le paraissait quand on l'avait placé comme un dieu parmi les dieux.

D'ailleurs, quel plus beau cortége la plus exigeante célébrité pourrait-elle demander que celui qui accompagne Louis XIV? Où chercher des ministres égaux à Richelieu, à Mazarin, à Colbert et à Louvois; des généraux dont la gloire fasse pâlir celle des Condé, des Turenne, des Luxembourg, des Catinat, des Berwick et des Villars; des marins qui luttent à la fois contre l'Angleterre et contre l'Océan, comme l'ont fait les Duguay, les Jean-Bart et les Tourville; des poètes qui parlent la langue des Molière, des Corneille et des Racine; des moralistes comme Pascal et La Fontaine; des historiens comme Bossuet; des maîtresses enfin comme La Vallière et comme Fontange, comme madame de Montespan et madame de Maintenon?

Eh bien, pauvreté de l'enfant, amour du jeune homme, gloire du héros, orgueil du roi, décadence du vieillard, faiblesse du père, mort du chrétien, tout ressortira de notre travail qui aura le Louvre, Saint-Germain et Versailles au premier plan, la France dans sa demi-teinte, l'Europe à l'horizon; car l'histoire de Louis XIV n'est pas de celles où l'on remonte du peuple au roi, mais ou l'on descend du roi au peuple. N'oublions pas cette parole sacramentelle de ce personnage, intéressant au zénith de sa gloire: *l'État c'est moi.*

Ecrite ainsi, dans tous ses détails, résumée de temps en temps par un large coup d'œil jeté sur l'ensemble, nous osons le dire, la vie de Louis XIV aura toute la gravité de l'histoire, tout le caprice du roman, tout l'intérêt des mémoires. Aussi n'hésitons-nous point, malgré nos travaux antérieurs et peut-être même à cause de ces travaux, à livrer hardiment notre livre au public, certains que nous sommes de sa sympathie et de son appui.

ALEXANDRE DUMAS.

Les Éditeurs, fiers d'attacher leur nom à un livre aussi remarquable que le *Louis XIV et son Siècle*, auquel M. ALEXANDRE DUMAS travaille depuis dix ans, n'ont rien négligé pour en faire un chef-d'œuvre sous le rapport matériel, comme il en doit être un sous le rapport littéraire. Jamais les presses françaises n'auront rien produit de plus parfait. — L'ouvrage sera imprimé chez BUREAU en caractères neufs fondus exprès; le tirage du texte aussi bien que celui des vignettes et des gravures est confié à M. ARISTIDE dont l'habileté est devenue européenne. — Le papier du texte sort des fabriques du Souche; celui des gravures et des couvertures est fourni par la papeterie d'Essonne.

Les dessins sont de MM. MARCKL, WATTIER, JULES DAVID, TH. GUÉRIN, etc.

La gravure en est confiée à M. LESESTRE, qui nous donnera tout ce que le burin français peut produire de plus délicat et de plus fini.

La correction des épreuves sera telle que nous pouvons promettre un texte d'une pureté parfaite. — En un mot, l'exécution typographique sera de nature à mériter à cet ouvrage les honneurs de la prochaine exposition.

CONDITIONS DE LA SOUSCRIPTION.

L'ouvrage sera entièrement inédit. Il paraîtra par livraisons de deux feuilles in-4°, sur papier vélin très-blanc, glacé et satiné, avec des vignettes magnifiques dans le texte et des gravures tirées à part sur papier de couleur chine.

Chaque livraison, composée de deux feuilles de texte, illustrées de deux ou trois vignettes, et d'une grande gravure à part, sera enveloppée dans une très jolie couverture.

30 livraisons formeront un Volume. L'ouvrage se composera de deux superbes volumes comprenant la matière de neuf à dix volumes ordinaires, enrichis d'au moins 120 grands sujets, 60 gravures à part, et d'une foule de vignettes, culs-de-lampe, lettres ornées, etc.

La 1re livraison est mise en vente 15 février 1844; il en paraîtra ensuite une ou deux le samedi de chaque semaine, de manière que l'ouvrage soit entièrement terminé le 1er novembre.

PRIX DE LA LIVRAISON: 35 CENTS.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.